

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyně Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýřovou, Ph. D. ve věci

žalobce: D. M. T.
st. příslušnost K.

zast. advokátem JUDr. Hugem Körblem
sídlem Hybernská 1007/20, 110 00 Praha 1

proti

žalované: Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců
sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 27. 6. 2024, č. j. MV-76726-4/SO-2024,

takto:

- I. Rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 27. 6. 2024, č. j. MV-76726-4/SO-2024, **se ruší** a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 13 200 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta JUDr. Huga Körbla.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a předcházející průběh řízení

1. Žalobce se touto žalobou brání proti rozhodnutí o neudělení dlouhodobého víza za účelem studia. Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky (OAMP), dospělo dne 9. 4. 2024 v řízení vedeném pod sp. zn. OAM-1895-3/DV-2024 k závěru, že žalobci neudělí

dlouhodobé vízum za účelem studia a vydalo informace o důvodech neudělení dlouhodobého víza. Žalobce se bránil žádostí o nové posouzení důvodů, žalovaná však novým posouzením důvodů neudělení dlouhodobého víza za účelem studia ze dne 27. 6. 2024, č. j. MV-76726-4/SO-2024 („napadené rozhodnutí“) potvrdila závěr OAMP.

2. OAMP i žalovaná dospěly k závěru, že v případě žalobce se i přes provedení pohovoru a vyhodnocení předložených dokladů nepodařilo ověřit údaje uvedené v žádosti o dlouhodobé vízum týkající se účelu pobytu žadatele na území České republiky. Byl tedy dán důvod pro neudělení víza dle § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů („zákon o pobytu cizinců“). Žalovaná odkázala též na čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2016/801, o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair („směrnice 2016/801“); ta umožňuje žádost zamítnout mj. v případě, že členský stát má závažné a objektivní důvody k domněnce, že by státní příslušník cizí země v zemi pobýval za jiným účelem, než pro který žádá o přijetí. Žalobce podle správních orgánů neměl dostatečné informace o budoucím pobytu na území, nezvládl přesvědčivě vysvětlit, proč se rozhodl studovat na území a na dané vysoké škole, proč nemá zájem o studium v domovské zemi a neuvedl relevantní skutečnosti týkající se samotného studia a motivace k němu.

II. Žaloba

3. Žalobce namítl, že pokud má žalovaná pochybnosti o tom, že žalobce bude plnit účel pobytu, tento důvod nesprávně podřazuje pod § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, namísto § 56 odst. 1 písm. h) téhož zákona, podle něhož je důvodem neudělení pobytového oprávnění zjištění skutečností nasvědčujících tomu, že cizinec hodlá vízum zneužít k jinému než deklarovanému účelu. Rozhodnutí správních orgánů tedy stojí na nesprávném právním hodnocení. V této souvislosti žalobce odkázal na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 31. 1. 2024, č. j. 31 A 13/2023-45.
4. Žalobce dále uvedl, že ke své žádosti doložil veškeré požadované dokumenty. Má v úmyslu studovat v České republice, a proto žádá o pobytové oprávnění v České republice za tímto účelem. Podání takové žádosti je výsledkem řady úkonů, které jsou náročné na čas i peníze. Žalobce všechny tyto úkony absolvoval, což svědčí o vážnosti a opravdovosti jeho žádosti. Rozhodl se, že chce dále studovat, že chce studovat v zahraničí, vybral si stát a vysokou školu, vybral si vhodný studijní program a studijní obor, úspěšně absolvoval přijímací řízení, zaplatil požadované poplatky. Žalobcem zvolený obor (bakalářské studium humanitního zaměření) navazuje na jeho ukončené středoškolské vzdělání. Uvedené skutečnosti svědčí o silné motivaci žalobce dočasně žít a studovat v České republice.
5. Žalovaná se rovněž nevyjádřila ke všem tvrzením uváděným žalobcem v žádosti o nové posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza. Žalobce respektuje diskreční pravomoc žalované i její právo provést úvahu o tom, zda žalobce hodlá plnit účel či nikoliv. Z mezinárodního i evropského práva však vyplývá určité přednostní postavení studentů, které se projevuje v povinnosti států umožnit zájemcům o studiu studovat a pouze ve výjimečných případech toto právo nepřiznat. K tomu žalobce připomněl znění čl. 26 Všeobecné deklarace lidských práv a bod 14 preambule Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/801, o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia,

stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair Rady, v účinném znění, jakož i čl. 20 odst. 2 písm. f) této směrnice.

6. Z naposled uvedeného článku žalobce odvozuje zásadu, že pobytové oprávnění za účelem studia má být spíše uděleno. A pokud má být neuděleno, důvodem musí být buď důkazy nebo závažné a objektivní důvody k domněnce o pobývání za jiným účelem. U žalobce není nic, z čeho by mohly být dovozovány ony závažné a objektivní důvody k domněnce o plnění jiného účelu. Žalovaná vyjádřila pochybnost o plnění účelu pobytu žalobcem, ale neuvedla ani, o jaký účel pobytu tedy žalobce usiluje. Neuvedla jediný důkaz ke svým závěrům, uváděla pouze své subjektivní důvody, které nedosahují takové intenzity, aby odůvodnily neudělení pobytového oprávnění žalobci. Osobní poměry žalobce nebrání tomu, aby po určitou dobu žil a studoval v zahraničí. Žalobce je svobodný a nemá děti a jiné závazky.

III. Vyjádření žalované

7. Žalovaná trvá na tom, že při zjišťování stavu věci postupovala v souladu se zákonem a své rozhodnutí, založené na aplikaci § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, řádně odůvodnila. Námitky žalobce jsou obecného charakteru. Žalobce přijatý závěr napadá, aniž by uváděl, v čem se závěry žalované nesouhlasí. Odkazy na Všeobecnou deklaraci lidských práv a na směrnici (EU) 2016/801 jsou jen obecné, konkrétní pochybení žalované namítána nejsou.
8. Z judikatury správních soudů, která se týkala § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců (rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 15. 10. 2014, č. j. 9 A 139/2011-65, či ze dne 23. 3. 2018, č. j. 6 A 85/2015-34), lze dovodit, že správní orgány nemají povinnost zjišťovat, za jakým konkrétním účelem hodlá žalobce pobyt zneužít. Je zcela postačující zjištění důvodných obav o jeho zneužití. Ze směrnice (EU) 2016/801 pak vyplývá, že posuzující správní orgány mohou zkoumat, zda žadatel o dlouhodobé vízum nemá v úmyslu zneužít vízum, např. k jinému než deklarovanému účelu, a to v případě, že existují konkrétní důkazy vedoucí k takovému závěru nebo se na základě závažných a objektivních důvodů lze o této skutečnosti domnívat. Podle žalované lze v případě takových důvodných pochybností (mimo jiné i proto, že směrnice sama nemá přímý účinek) aplikovat v podmínkách českého právního řádu § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, což se v daném případě stalo. Současně však lze připustit, že hranice mezi aplikací tohoto ustanovení a § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců bude tenká.
9. Žalovaná se neztotožňuje s argumentací Krajského soudu v Brně v rozsudku ze dne 31. 1. 2024, č. j. č. j. 31 A 13/2023-45 (proti tomuto rozsudku podala kasační stížnost). Žalovaná současně poukázala na rozsudek téhož soudu ze dne 25. 1. 2024, č. j. 62 A 82/2022-46, v němž se použití § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců připouští s tím, že důkazní břemeno je na cizinci a on musí pohovorem prokázat, že má o studiu dostatečné a uvěřitelné informace (viz body 11-21).
10. Žalovaná z opatrnosti k otázce správnosti aplikace § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců namísto § 56 odst. 1 písm. a) téhož zákona odkázala na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu, ze dne 28. 7. 2009, č. j. 8 Afs 51/2007-87, z něhož vyplývá, že použití nesprávného ustanovení způsobuje nezákonnost rozhodnutí pouze v případě, že mohlo mít za následek nesprávné posouzení pro věc rozhodujících skutkových či právních otázek. V tomto případě taková situace nenastala, neboť i pokud by podle názoru soudu měl být aplikován § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců, výsledek řízení by zůstal stejný, tj. vízum by žalobci nebylo uděleno.

IV. Replika žalobce

11. Žalobce trval na svém právním názoru a na žalobní argumentaci. Jeho důvody, jimiž rozporuje úvahu správních orgánů, jsou konkrétní. Taková úvaha je vždy velmi subjektivní a umožňuje postup ve smyslu „kdo chce psa bít, hůl si vždycky najde“.
12. Pokud žalovaná dospěla k závěru, že úmysl žadatele studovat nebyl v průběhu řízení dostatečně a bez pochybností prokázán, k takovým závěrům musí mít ve smyslu směrnice (EU) 2016/801 buď přímo důkazy nebo alespoň závažné a objektivní důvody, které směřují k domněnce, že by žalobce v České republice pobýval za jiným účelem, než je účel studium, o který žádá; takové důkazy či závažné a objektivní důvody žalovaná nemá a ani je neuvedla. Vyhodnocení pohovoru s žalobcem je vždy velmi subjektivní a závislé na tazateli otázek. Žalobce je přesvědčen, že odpovídal správně a řádně a tak, že prokázal svůj zájem o studium v České republice. K tomu žalobce rovněž odkázal na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 3. 9. 2024, č. j. 31 A 35/2023-44, kde byl řešen obdobný případ.
13. Žalobce je stále přesvědčen o tom, že jeho žádost musí být hodnocena komplexně. Nikoliv pouze dle pohovoru. Správní orgán musí přihlížet k celkové situaci žadatele o pobytové oprávnění a k jeho historii a jeho vyhlídkám. Žadatel má dokončenou střední školu, která byla zaměřena humanitním směrem. Současně chce studovat na vysoké škole, v bakalářském programu, který je rovněž zaměřen humanitním směrem. Žalobce i nyní žije v zahraničí a v zahraničí chce pobývat i nadále. Žalobce je svobodný a bezdětný. Tedy nic nebrání tomu, aby žalobce dočasně žil a studoval v České republice a současně jeho současný záměr studovat bakalářský studijní program odpovídá dokončenému středoškolskému vzdělání. Odpovídá rovněž i orientace studia.

V. Posouzení věci soudem

14. Žaloba je přípustná. Žalobce vyčerpal řádné opravné prostředky [§ 56 odst. 5 ve spojení s § 180e odst. 2 zákona o pobytu cizinců] a v posuzované věci se neaplikuje výluka soudního přezkumu neudělení dlouhodobého víza a rozhodnutí o novém posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza dle § 171 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Jedná se totiž o případ, kdy je účel, pro který o dlouhodobé vízum cizinec žádá, upraven právem EU (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 1. 2018, č. j. 6 Azs 253/2016-49, či rozsudek ze dne 23. 5. 2024, č. j. 10 Azs 81/2023-52, bod 15). A právo EU zaručuje subjektivní právo se v takovém případě obrátit na soud (čl. 47 Listiny základních práv a svobod EU, čl. 34 odst. 5 směrnice (EU) 2016/801).
15. Žalobu podala oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, „s.ř.s.“) v zákonné lhůtě (§ 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců). Soud o ní rozhodl bez nařízení ústního jednání, neboť pro tento postup byly splněny zákonné podmínky (§ 51 s.ř.s.).
16. Žaloba je důvodná.
17. Předně je nutno uvést, že při rozhodování ve věci žádosti o dlouhodobé vízum, resp. o dlouhodobý pobyt za účelem studia, jsou členské státy vázány unijním právem. Směrnice (EU) 2016/801 stanoví podmínky vstupu a pobytu studentů ze zemí mimo EU, přičemž podle jejího čl. 5 odst. 3 platí, že *jakmile jsou splněny všechny obecné i zvláštní podmínky, má státní příslušník třetí země nárok na povolení*. Pokud tedy účel požadovaného pobytu spadá do působnosti této směrnice, je při splnění vymezených podmínek dáno subjektivní právo na vydání povolení a neuplatní se tak pravidlo § 51 odst. 2 zákona o pobytu cizinců, podle

něhož není na udělení dlouhodobého víza nárok. V působnosti směrnice (EU) 2016/801 „povolení není možné vnímat jako privilegium, a pokud tát hodlá povolení odepřít, musí k tomu mít dostatečně závažné a přesvědčivé důvody“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 11. 2024, č. j. 6 Azs 38/2024-28, bod 31).

18. K zamítnutí žádosti žalobce proto mohou správní orgány přistoupit pouze v situaci, že by tu byl některý z důvodů předvídaných směrnicí (EU) 2016/801 (dále též jen „směrnice“). Ostatně na tuto směrnici a její čl. 20 odkazuje v odůvodnění napadeného rozhodnutí i žalovaná. Podle čl. 20 odst. 1 směrnice členský stát žádost zamítne, pokud cizinec nesplní obecné podmínky stanovené v článku 7, příslušné zvláštní podmínky stanovené v článku 11, nebo předloží doklady, které získal podvodně nebo jsou padělané či pozměněné. V čl. 20 odst. 2 směrnice upravuje několik fakultativních důvodů zamítnutí žádosti. Jedním z nich je i žalovanou uváděné písm. f), tj. situace, ve které má členský stát „*důkazy nebo závažné a objektivní důvody k domněnce, že státní příslušník třetí země by v zemi pobýval za jiným účelem, než pro který žádá o přijetí*“.
19. Lze tak sice obecně souhlasit se správními orgány, že samotné předložení obligatorních náležitostí k žádosti o udělení dlouhodobého víza za účelem studia automaticky neznamená, že vízum musí být cizinci uděleno. A správní orgány mohou zkoumat, zda žadatel nemá v úmyslu vízum zneužít k jinému než deklarovanému účelu. K zamítnutí žádosti o vízum však mohou přistoupit pouze pokud mají k dispozici *důkazy nebo závažné objektivní důvody* k domněnce o takovém zneužití ze strany žadatele.
20. Jak ve vztahu k důvodu zamítnutí žádosti podle čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice uvedl Soudní dvůr EU v rozsudku ze dne 29. 7. 2024 ve věci C-14/23 *Perle*, zjištění zneužití vyžaduje, aby bylo ve světle všech zvláštních okolností projednávaného případu prokázáno, že dotýčný státní příslušník třetí země podal žádost o přijetí, *aniž měl skutečně v úmyslu věnovat se jako hlavní činnosti řádnému studiu vedoucímu k dosažení vysokoškolské kvalifikace uznané daným členským státem*. Přičemž pokud jde o okolnosti umožňující prokázat zneužívající povahu žádosti o přijetí, ta může být zamítnuta pouze tehdy, *pokud tato zneužívající povaha dostatečně zjevně vyplývá ze všech relevantních skutečností, které mají příslušné orgány k dispozici při posuzování této žádosti* (body 47-48).
21. Jakkoli nelze podle Soudního dvora EU sestavit taxativní výčet v tomto ohledu relevantních skutečností, ve vztahu k jím řešené věci uvedl, že nesrovnalosti ve studijním plánu žadatele mohou představovat jednu z objektivních okolností přispívajících ke zjištění zneužití, avšak pouze za předpokladu, že jsou tyto nesrovnalosti dostatečně zjevné a jsou posuzovány ve světle všech konkrétních okolností projednávaného případu. Dále uvedl, že změna oboru, jakožto obvyklá okolnost během vysokoškolského studia, nemůže sama o sobě postačovat k prokázání, že žadatel nemá v úmyslu skutečně studovat na území. Stejně tak pouhá okolnost, že zamýšlené studium přímo nesouvisí se sledovanými profesními cíli, nutně nesvědčí o neexistenci skutečného záměru studovat odůvodňujícího žádost o přijetí (bod 53).
22. K povaze zjištění, která musí správní orgán opatřit k tomu, aby mohl žádost zamítnout z důvodu uvedeného v čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice, se vyjádřil generální advokát de la Tour ve stanovisku k věci *Perle* ze dne 16. 11. 2023. Generální advokát v bodě 59 stanoviska vychází z toho, že se jedná o předběžné posouzení. Správní orgány by měly „pouze“ hypoteticky určit úmysly žadatele, pokud jde o cíl jeho pobytu. Jedná se tedy o odlišné posouzení ve srovnání s čl. 21 odst. 1 písm. d) směrnice, který upravuje důvody pro odnětí nebo neprodloužení pobytového oprávnění, kdy už musí správní orgány disponovat

věcnými zjištěními o objektivních okolnostech (typicky situace, ve kterých cizinec nezačal příslušné studium nebo jej přerušil či předčasně ukončil, nebo vykonává výdělečnou činnost překračující maximální povolený počet hodin, či bydlí daleko od místa studia, dokonce i na území jiného členského státu).

23. Jak dále uvedl generální advokát v bodě 60 svého stanoviska, „*k takovým zjištěním lze dospět obtížněji, pokud byla žádost podána v době, kdy státní příslušník třetí země ještě pobývá mimo území dotyčného členského státu.*“ K prokázání zneužití však může sloužit jakýkoli důkaz. Nicméně „*důvody, z nichž příslušný orgán vychází, musí být objektivní a závažné, což znamená, že tento orgán musí mít stále a pevné důvody, jež jsou výsledkem individuálního přezkumu žádosti odůvodňujícího její zamítnutí*“ (bod 61 stanoviska). Nepostačuje pouhé zpochybnění cíle a účelu žádosti správním orgánem. Je zapotřebí, aby správní orgán „*byl přesvědčen o tom, že cílem ani účelem pobytu nebude studium na vysokoškolské instituci, která je uvedena v této žádosti. Toto posouzení musí být založeno na souboru objektivních i subjektivních indicií a může vyžadovat vzájemnou spolupráci zúčastněných subjektů*“. Úmysl státního příslušníka třetí země je oním subjektivním prvkem, který lze zpravidla vyvozovat z takových objektivních kritérií, jako je „*jeho zápis do vysokoškolské instituce, zaplacené poplatky za studium, znalost jazyka hostitelského členského státu, řádný průběh jeho předchozích pobytů v některém z členských států Unie*“ (bod 63 stanoviska). Za účelem zjištění relevantních skutečností přitom mohou členské státy v případě pochybností o důvodech žádosti provádět příslušné kontroly nebo požadovat doložení konkrétních skutečností (čl. 41 odůvodnění směrnice).
24. Na podkladě uvedených právních východisek (v obdobném duchu viz též např. rozsudky Krajského soudu v Brně ze dne 3. 9. 2024, č. j. 31 A 35/2023-44, či ze dne 16. 10. 2024, č. j. 41 A 24/2024-29, jakož i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 11. 2024, č. j. 6 Azs 38/2024-28, jímž byla zamítnuta kasační stížnost žalované proti žalobcem odkazovanému rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. 1. 2024, č. j. 31 A 13/2023-45) se soud zabýval námitkou žalobce, že důvody, pro které správní orgány žádost žalobce o dlouhodobé vízum za účelem studia zamítly, odpovídaly zvolenému zákonnému podkladu, tj. § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, resp. směrnici a jejímu výkladu.
25. Aplikovaný § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců upravuje tři důvody pro zamítnutí žádosti cizince. Prvním je skutečnost, že se cizinec nedostaví k pohovoru. Druhým je situace, kdy cizinec ve stanovené lhůtě nepředloží doklady, jež jsou nezbytné pro ověření údajů, o něž se jeho žádost opírá. Třetím z těchto důvodů je situace, kdy se nepodaří ověřit údaje uvedené v žádosti žadatele.
26. Správní orgány založily zamítnutí žádosti na pochybnostech o tom, že žalobce bude na území plnit deklarovaný účel pobytu, přičemž tyto pochybnosti měly vyplynout z pohovoru. Žalovaná pak záměr žalobce studovat na Mendelově univerzitě v Brně vyhodnotila jako nevěrohodný, neboť dostatečně neobjasnil motivaci ke studiu, a jím poskytnuté informace vyhodnotila jako neurčité, neopodstatněné a vzbuzující pochyby o skutečném a vážném zájmu účel pobytu plnit. Soud souhlasí s žalobcem, že *existence pochybností o plnění budoucího účelu studia není důvodem pro zamítnutí žádosti dle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců*. Nejednalo se totiž o situaci, kdy se pouze nepodařilo ověřit údaje uvedené v žádosti žadatele. Nýbrž o případ, kdy správní orgány žalobci neuvěřily, že skutečný účel žádosti chce plnit. A takový důvod má svůj předobraz právě v čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice.

27. Směrnice (EU) 2016/801 nevyžaduje, aby žadatel ve vztahu k účelu pobytu k žádosti o vízum dokládal kromě potvrzení o přijetí ke studiu na vysoké škole další skutečnosti dokazující jeho dostatečnou motivaci k tomuto studiu. Ostatně jak k tomu uvedl Nejvyšší správní soud v bodě 34 rozsudku ze dne 6. 11. 2024, č. j. 6 Azs 38/2024-28, požadavek na doložení skutečností v žádosti musí být objektivně splnitelný, což v případě motivace není možné, neboť se jedná o „*vnitřní vztah k žádoucí vnější skutečnosti*“, která „*není ve vnějším světě nijak zachycena*“. Správní orgány však mohou v případě pochybností o skutečném účelu žádosti požadovat doložení či doplnění skutečností, jež by potvrdily či vyvrátily pochybnosti o pravém účelu žádosti.
28. Je-li dána domněnka, že skutečným úmyslem žadatele není plnit deklarovaný účel pobytu, lze žádost o dlouhodobé vízum zamítnout podle § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců, podle něhož se dlouhodobé vízum cizinci neudělí jestliže „*jsou zjištěny skutečnosti nasvědčující tomu, že cizinec po skončení pobytu stanoveného dlouhodobým vízem neopustí území nebo že dlouhodobé vízum hodlá zneužít k jinému účelu, než je uveden v žádosti o udělení dlouhodobého víza*“. K tomu však lze v souladu se směrnicí a rozsudkem Soudního dvora EU ve věci *Perle*, přistoupit pouze v případě, kdy k tomu správní orgány mají objektivní a závažné důvody.
29. Z uvedeného lze shrnout, že je důvodná námitka žalobce o nesprávné právní klasifikaci důvodů, pro které byla jeho žádost zamítnuta. Žalované však lze přisvědčit v tom, že taková vada nemusí vždy vést k úspěchu žaloby. Použití nesprávného ustanovení způsobuje nezákonnost rozhodnutí pouze v případě, že mohlo mít za následek nesprávné posouzení pro věc rozhodujících skutkových či právních otázek. Jak uvedl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 28. 7. 2009, č. j. 8 Afs 51/2007-87, „*soud nezruší takové rozhodnutí, u něhož je možné bez rozsáhlejšího doplňování řízení dospět k závěru, že i přes užití práva, které na věc nedopadá, by výsledek řízení při užití odpovídajícího práva byl týž*.“
30. Soud se proto dále zabýval tím, zda by napadené rozhodnutí obstálo i v případě, kdy by žádost žalobce byla zamítnuta nikoli podle § 56 odst. 1 písm. a), nýbrž podle § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců. Bylo proto nutné zaměřit se na otázku, zda v případě žalobce skutečně existovaly důkazy nebo závažné a objektivní důvody se domnívat, že má v úmyslu zneužít vízum k jinému než deklarovanému účelu.
31. Lze potvrdit argumentaci žalované, že pokud důvod pro neudělení víza spočívá v pochybnostech o skutečné motivaci žadatele dle § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců, správní orgány nemají povinnost zjišťovat, za jakým konkrétním účelem podle nich hodlá žadatel pobyt zneužít (viz např. žalovanou odkazovaný rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 3. 2018, č. j. 6 A 85/2015-34). Má-li však být žádost zamítána z důvodu spočívajícího ve zneužití povolení, ať již za jakýmkoliv účelem, důkazní břemeno nese správní orgán.
32. „*Nelze tedy argumentovat odchýlením se od zásady materiální pravdy a důkazním břemenem žadatele ...Judikatura Soudního dvora vyžaduje, aby příslušný orgán podložil svůj závěr o zneužití souhrnem objektivních skutečností, ze kterých vyplývá, že i přes formální dodržení podmínek stanovených unijní právní úpravou nebylo dosaženo cíle sledovaného touto právní úpravou, a subjektivním prvkem spočívajícím v záměru získat výhodu vyplývající z unijní právní úpravy umělým vytvořením podmínek vyžadovaných pro získání této výhody (rozsudek ze dne 14. 1. 2021, The International Protection Appeals Tribunal a další, C-322/19 a C-385/19). Pokud má být zamítnutí žádosti o vízum za účelem studia odůvodněno zneužitím víza, příslušný*

orgán musí rozhodnutí opřít o důkazy nebo souhrn závažných, nikoli podružných indicií, že deklarovaný účel pobytu není účelem skutečným.“... (body 37 a 38 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 11. 2024, č. j. 6 Azs 38/2024-28).

33. Obecně jistě nelze vyloučit, že správní orgány mohou k závěru o zneužití víza dospět již na základě obsahu pohovoru provedeného s žadatelem na zastupitelském úřadu České republiky. Tak tomu bude např. tehdy, pokud skutečnosti nasvědčující nenaplnění studijního účelu pobytu sám žadatel přímo nebo nepřímo při pohovoru uvede. Či tehdy, pokud z pohovoru vyplyne vícero závažných indicií nasvědčujících zneužití účelu pobytu, např. pokud žadatel nezná na potřebné úrovni jazyk, v němž se má studium realizovat, nedokáže uvěřitelně popsat svou motivaci ke studiu, nezná podrobně podmínky a průběh studia, nezaplatil poplatky za studium, neví, proč si vybral ke studiu Česko, nezná praktické podmínky života v Česku apod. Domněnku o zneužití pobytu za jiným účelem však nebude naplňovat pouze to, že odpovědi žadatele na položené otázky jsou stručné či obecné. V takovém případě je na zastupitelském úřadu, aby vhodně volenými doplňujícími otázkami zjistil potřebné skutečnosti. A případně na správních orgánech (OAMP, žalovaná), aby obstaraly další důkazy (např. si vyžádaly stanovisko vysoké školy), na nichž je možné založit použití čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice (srov. k tomu body 63 až 67 stanoviska generálního advokáta ve věci *Perle*).
34. Správní orgány založily své závěry v této věci na pohovoru provedeném se žalobcem dne 11. 3. 2024 na Velvyslanectví České republiky v Abú Dhabí. Jeho průběh je zachycen v záznamu z pohovoru. OAMP i žalovaná ve svých rozhodnutích uvedly obdobné skutkové důvody, pro které měly odpovědi žalobce za nepřesvědčivé. Žalobce podle správních orgánů odpovídal nelogicky, pokud na otázku, zda výběr studia v ČR nějak navazuje na jeho předchozí vzdělání, odpověděl kladně s tím, že v minulosti studoval umění. Zvolený studijní program *International Territorial Studies* na Fakultě regionálního rozvoje a mezinárodních studií Mendelovy univerzity v Brně však s uměním nijak nesouvisí. Žalobce také tvrdil, že v prvním semestru bude studovat předměty *European Union, Global Agriculture, Microeconomy, Political Problems in Developing Countries* atd. Správní orgán však vlastním šetřením z internetových stránek školy zjistil, že v prvním semestru se vyučují předměty *Obecné přístupy k zajištění potravinové bezpečnosti, Globální produkční sítě a Politologie*. Ani v druhém semestru se nestuduje *Mikroekonomie* či *Globální zemědělství*, studuje se *Projektový management, Využití přírodních zdrojů, Politické výzvy rozvojového světa a Financování rozvojové spolupráce*.
35. K tvrzeným neshodám v předmětech studia je však nutno uvést, že ve správním spisu se nachází pouze informace k magisterskému stupni studijního programu *Mezinárodní teritoriální studia*, stažené z internetových stránek Mendelovy univerzity dne 18. 3. 2024. Tento stupeň studia má čtyři semestry. Žalobce však doložil, že byl přijat ke studiu v bakalářském studijním programu *International Territorial Studies*, což je studium šestisemestrální, jež magisterskému stupni zpravidla předchází. Pokud tedy správní orgán porovnával odpovědi žalobce k obsahu studia se zcela jiným stupněm studia, jeho zjištění nejsou pro vyhodnocení účelovosti žádosti žalobce relevantní. Závěry OAMP o údajné nepřesvědčivosti odpovědí žalobce ve vztahu k jednotlivým vyučovaným předmětům zvoleného studijního programu naopak samy přesvědčivost postrádají. Ve správním spise není založen jediný doklad o tom, že by se v bakalářském studijním programu *International Territorial Studies* vyučovaly v prvním a druhém semestru předměty, o nichž to OAMP

tvrdil, resp. že by byla vyvrácena či důvodně zpochybněna tvrzení žalobce o vyučovaných předmětech v jím zvoleném stupni studijního programu.

36. Pokud žalobce k dotazu v rámci pohovoru uvedl, že se naučí hodně věcí a porozumí problémům rozvojových zemí, že bude znát skutečnosti o chovu zvířat, obdělávání půdy a ekologii, nicméně správní orgán tyto jeho odpovědi vyhodnotil ve vztahu k zaměření *magisterského* stupně studijního programu Mezinárodní teritoriální studia, jedná se o hodnocení chybné, které nekoresponduje žalobcem zvolenému stupni. A i pokud by bylo možné s ohledem na zaměření studijního programu připustit, že o chovu zvířat a obdělávání půdy jako takovém se toho zřejmě žalobce v bakalářském stupni studijního programu *International Territorial Studies* příliš nedozví, jeho tvrzení o tom, že porozumí problémům rozvojových zemí a ekologii studijnímu zaměření obecně odpovídá.
37. Žalobce také v pohovoru uvedl (a to bylo v odůvodnění rozhodnutí správních orgánů zamlčeno), že získá vědomosti ve finančnictví a podnikání, že cílem studia je vychovat experty, kteří budou schopni řešit problémy komplexně z ekonomického, kulturního, politického, socioekonomického hlediska a také z hlediska životního prostředí. Vyzdvihoval širší program a uváděl, že chce získat mezinárodní vzdělání, které by mohl ve své zemi uplatnit. Chce studovat v Evropě a informace o studiu zjišťoval mj. z příspěvků absolventů na stránkách univerzity. Také uvedl, že po skončení studia se chce vrátit domů a chce se angažovat v zakládání a vedení menších firem, podílet se na rozvoji v Kamerunu atd. S uvedenými tvrzeními žalobce proto nekoresponduje hodnocení správního orgánu, že žalobce neuvedl konkrétní příklad uplatnění dle definice studijního programu; přitom i s žalobcem shromážděných podkladů k programu (byť v magisterském stupni) vyplývá, že se získaným vzděláním mohou absolventi pracovat mj. jako podnikatelé provozující vlastní firmu, jako koordinátoři v organizaci humanitární pomoci či projektoví manažeři.
38. Při posouzení důvodů, které by měly vést k závěru o zneužití účelu pobytu, musí soud jednak konstatovat, že zjištění správních orgánů o studiu, s nimiž byly porovnávány odpovědi žalobce uvedené v rámci pohovoru, byla zcela nedostatečná, neboť se týkala jiného stupně studia. Hodnocení správních orgánů rovněž působí tendenčně, neboť se zaměřuje výhradně na skutečnosti podporující závěr o zneužití víza. Správní orgány kupř. opomenuly, že žalobce znal podmínky studia – věděl, kolik musí získat kreditů, kolik kreditů je v povinných předmětech, volitelných předmětech, v jazycích či povinné praxi, že musí složit státní zkoušku a že když vše splní, získá diplom, vyjmenoval též názvy některých předmětů. Vyjádřil se též k motivaci a uvedl možnosti svého uplatnění po studiu, přičemž v jeho odpovědích (jakkoli do jisté míry obecných) nejsou rozpory. Z pohovoru ani není patrné, že by žalobce neprokázal dobrou znalost anglického jazyka, ve kterém má budoucí studium probíhat. Zjištění, která správní orgány rovněž akcentovaly, tj. že žalobce předtím dle svých tvrzení studoval umění (Art), a že se žalobce dosud živil jako mechanik na klimatizaci, nelze bez dalšího považovat za objektivní a závažné důvody, pro které by bylo možné přistoupit na domněnku, že žalobce by povolení zneužil za jiným účelem. A žalobci lze přisvědčit také v tom, že žalovaná nereagovala na jeho argumentaci uvedenou v žádosti o nové posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza týkající se výtek OAMP (např. uvedl, že v Kamerunu v roce 2010 ukončil studium na střední škole, *Government Bilingual High School NKAMBE*, kde studoval dějiny umění, geografii a filozofii, následně učil na základní škole a pomáhal v rodinném podnikání, do Spojených arabských emirátů se odstěhoval za práci, ale uvědomil si, že se chce posunout dál, nechce u této práce zůstat).

39. Lze tak shrnout, že z odůvodnění napadeného rozhodnutí, rozhodnutí OAMP ani z obsahu správního spisu nejsou seznatelné skutečně přesvědčivé důvody pro závěr o možném budoucím zneužití pobytového oprávnění k plnění jiného účelu. Pochybnosti žalované o motivaci žalobce ke studiu nejsou dostatečně důkazně podloženy a nelze je jednoznačně dovodit ani ze záznamu o pohovoru. Skutkový stav, na němž žalovaná svůj závěr založila, tedy nepostačuje ani k zamítnutí žádosti podle § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců.

VI. Závěr a náklady řízení

40. Soud napadené rozhodnutí zrušil pro nezákonnost (§ 78 odst. 1 s. ř.s.) a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s.ř.s.). Žádost o udělení víza za účelem studia nelze v případě pochybností o motivaci žadatele ke studiu, resp. obav ze zneužití víza zamítnout dle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Současně správní orgány nepodložily své závěry o zneužití víza žalobcem za jiným než deklarovaným účelem přesvědčivými důvody. V dalším řízení je žalovaná vázána právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).
41. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalobce měl ve věci úspěch, a proto mu soud přiznal náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení před soudem tvořených zaplaceným soudním poplatkem za žalobu ve výši 3 000 Kč, dále náklady za zastoupení advokátem, a to za tři úkony právní služby po 3 100 Kč (převzetí věci, sepsání žaloby, podání repliky) a tomu odpovídající tři režijní paušály po 300 Kč podle § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Celková částka náhrady nákladů řízení, již musí žalovaná žalobci ve stanovené lhůtě uhradit, tedy činí 13 200 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 28. listopadu 2024

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýřová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně

